

ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ФАКУЛТЕТИ МОЛИЯВИЮ ИҚТИСОДӢ
КАФЕДРАИ ИДОРАКУНИИ МОЛИЯИ ДАВЛАТӢ

ТАДЖИКСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИНАНСОВО ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ФАКУЛТЕТ
КАФЕДРА УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ

МАВОДИ

КОНФЕРЕНСИЯИ ҶУМҲУРИЯВИИ ИЛМИЮ АМАЛИИ ДАР
МАВЗУИ «МЕХАНИЗМҲОИ МОЛИЯВИЮ ҚАРЗИИ ТАТБИҚИ
ҲАДАФҲОИ СТРАТЕГИИ РУШДИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН»
(ДУШАНБЕ, 18 -УМИ ФЕВРАЛИ СОЛИ 2022)

МАТЕРИАЛЫ

РЕСПУБЛИКАНСКОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ «ФИНАНСОВО-КРЕДИТНЫЕ
МЕХАНИЗМЫ РЕАЛИЗАЦИИ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ЦЕЛЕЙ
РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН»
(ДУШАНБЕ, 18 ФЕВРАЛЯ 2022 ГОДА)

ДУШАНБЕ – 2022

УДК: 336.77(575.3)
ББК: 65.9(2)26(2Т)
М-12

Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ ʔ илмию назариявӣ дар мавзӯи «Механизмҳои молиявӣ қарзии татбиқи ҳадафҳои стратегияи рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон» (Душанбе, 18 -уми февралӣ соли 2022) – Душанбе, матбааи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, 2022.-480 с.

Маҷмӯаи мазкур мақолаҳо ва фишурдаи маърузаи олимону муҳаққиқони ватанӣ ва инчунин мутахассисони соҳаҳои гуногуни иқтисодиро дар бар мегирад, ки дар қори конференсия ширкат варзидаанд.

Бо қарори Шӯрои илмӣ-методии ДМТ тахти №6/4 аз 28.03. с. 2022 ба ҷоп тавсия қарда мешавад.

Матии маърузаҳо бо забон ва таҳрири аслии муаллифон пешниҳод шудааст.

Котиби масъул:

Икромов Ф.Н. – номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент

Ҳайати таҳририя:

Шамсов И.С. – доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор

Икромов Ф.Н. – номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент

Бобоев Ф.Ҷ – номзади илмҳои иқтисодӣ, муаллими калон

Мураттиб:

Бобоев Ф.Ҷ. - номзади илмҳои иқтисодӣ, муаллими калон

Материалы республиканской научно-теоретической конференции на тему «Финансово-кредитные механизмы реализации стратегических целей развития Республики Таджикистан» (Душанбе, 18 февраля 2022 года) – Душанбе, типография ТНУ, 2022. - 480 с.

Данный сборник содержит статьи, тезисы доклады отечественных ученых и специалистов разных отраслей экономики, принявших участие в работе республиканской научно-практической конференции.

Рекомендовано к печати Решением Научно-методического совета ТНУ, №6/4, от 28.03.2022 г.

Тезисы докладов представлены на языке оригинала их авторов (без изменений).

МОДЕРНИЗАЦИЯ МЕХАНИЗМА ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И РЫНКА ТРУДА В СИСТЕМЕ ФАКТОРОВ ПЕРЕХОДА К ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ

Шамсов И.С. – д.и.и., профессор, деканы факультеты молиявино иктисодиин ДМТ

Под влиянием глобализационных процессов словосочетание «цифровая экономика» стала все больше употребляться и со стороны отечественных экономистов, предпринимателей, и со стороны политиков, журналистов, ученых и др. Однако, как мы отметили в первой главе диссертации, существует разное понимание данного понятия. Традиционно под ней понимается экономика, основанная на глубоком использовании информационно-коммуникационных технологий, т.е. использование цифровых технологий. В данном контенте доминирует мнение о том, что к элементам цифровой экономики относят дистанционное обучение, электронное правительство, телемедицина, электронный бизнес и т.д. Это наиболее упрощенный простой подход к понятию цифровой экономики, поскольку он является наиболее сложным и емким, и должен охватить всю эту науку. В частности, Президент Российской Федерации В. В. Путин на Санкт Петербургском экономическом форуме дал более расширенную трактовку, согласно которой «цифровая экономика – это не отдельная отрасль, по сути, это основа, которая позволяет создавать качественно новые модели бизнеса, торговли, логистики, производства, изменяет формат образования, здравоохранения, государственного управления, коммуникацию между людьми, а следовательно, задает новую парадигму развития государства, экономики и всего общества»[3].

Цифровая экономика определяет прогресс в экономике, поскольку содействует повышению конкурентоспособности отечественных предприятий, укреплению экономической безопасности страны, повышению рейтинга страны на мировой арене в перспективе. В этом контексте можно наблюдать и некую опасность, которая отражается на рынке труда посредством замены трудовых ресурсов на автоматизацию и роботизацию. В этом плане академик РАН Некипелов А.Д. отмечает, что «Хотел обратить внимание, что есть возможность очень глубоких и серьезных изменений всей нашей экономической жизни. В среднесрочном плане вызовы, на которые уже сейчас обращают внимание и профсоюзы - это, опасность безработицы, связанная с ликвидацией массовых профессий в связи с роботизацией»[1].

Однако многие исследователи упускают из виду то, что становление цифровой экономики обуславливает появление многих новых профессий и специалистов, которые будут предложены на рынке труда. Здесь уместно привести следующую позицию ученых: «В соответствии с исследованием Агентства стратегических инициатив и ИИШУ «Сколково» прогнозируется, что к 2030 г. исчезнут 57 традиционных профессий и появится 186 новых, 19% всех рабочих могут быть замещены роботами»[9]. Следовательно, нельзя испытывать боязнь с расширением цифровых технологий в отраслях экономики, а быть готовым и к такому развитию событий, поскольку в результате ускоренного роста научно-технического прогресса оно будет навязано нам постепенно и неизбежно. Однако следует отметить, что развитие цифровой экономики требует больших

МУНДАРИЧА – СОДЕРЖАНИЕ

№		Саҳ
1.	Шамсов И.С. Модернизация механизма взаимодействия системы высшего образования и рынка труда в системе факторов перехода к цифровой экономике.....	3
2.	Абдуллоев А.Х. Бозори махсулоти озукаворӣ ва роҳҳои устувории он.....	11
3.	Акрамова Ҳ.А., Дустмуродов А.Х., Ҳайдаров П.Я. Дорониҳои ғайримоддӣ: масъалаҳои баҳисобгирӣ ва пешниҳоди иттилоот дар ҳисоботи молиявӣ тибқи СБҲМ.....	16
4.	Акрамова Ҳ.А., Муқумов А.Н., Шеров Ш.Х. Усулҳои ҳисобкунии андоз тибқи низоми соддакардашуда дар корхонаҳои хурд.....	23
5.	Алимардонов Т.А. Таъминоти барномавӣ ва хавфҳои интернет-банкинг.....	29
6.	Амиров М. С. Механизмҳои идораи хавфҳои молиявӣ дар низоми танзими давлатии бозори моливи.....	36
7.	Абдурахмонов Ф.А. Международные сотрудничество в области использования водных ресурсов	40
8.	Бобоев Ф. Дж. Концептуальные основы устойчивого развития.....	45
9.	Буриев Ш. М., Худоева Ф.О. Оид ба баланбардории сифати хизматрасониҳои банкі дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	49
10.	Ғаниев У.Ф. Таҳлили идоракуни дар низоми баҳисобгирии идоракунии корхонаҳои саноати масолеҳи сохтмонӣ.....	56
11.	Ғаюров Ғ.Ҳ., Одинаев С.П. Баррасии таъсири баҳши банкі ба рушди иқтисоди миллӣ	61
12.	Гулов Ш.М. Афзалиятҳои кодекси андозӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳрири нав.....	68
13.	Давлатов Н.А., Ҳомидҷонов М.Р. Ҳадафҳои стратегии Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди таъмини амнияти озукаворӣ ва аз бунбасти коммуникатсионӣ раҳой баҳшидани кишвар.....	71
14.	Давлатов Н.А. Таҳлили харочотҳои бучети давлатӣ барои соҳаҳои иҷтимоию - иқтисодии кишвар.....	78
15.	Давлатшоев О.Х., Мирзоев Ф. Баъзе масъалаҳои такмили идоракунии қарзи давлатӣ.....	87
16.	Джоналов М.С. Основные принципы устойчивого землепользования в условиях малоземелья.....	93
17.	Икромов Н.К., Шарипов Н.Г. Рушди хизматрасониҳои банкі дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	97
18.	Икромов Ф.Н., Муминзода М.Н., Раҳимзода С.С. Таҳлили вазъи сармоягузориҳои хориҷӣ ва нақши он дар рушди иқтисодии миллӣ.....	103
19.	Икромов Ф.Н., Саидмуртазов С.С., Раҳимзода С.С. Ҷанбаҳои молиявии рушди соҳибқорӣ хурду миёна ва нақши он дар рушди иқтисодӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	118
20.	Сайфулов К.Ф. Баррасии масоили назариявии инкишофи низоми банқдорӣ исломӣ.....	130
21.	Имомёрбеков Ф.М. Қодирзода Ф.А. Молияи ҷаҳонӣ дар шароити कोरोनाвирус.....	135
22.	Қамолов Д. Д. Ҷанбаҳои назариявии таҳқиқӣ хусусиятҳои захираҳои замин дар	

	соҳаи кишоварзӣ.....	141
23.	Махмадризоиён С.Х., Умедҷони Ҳ. Рушди сугуртаи иҷтимоӣ ва мавқеи он дар Тоҷикистон.....	146
24.	Давлатов Д.С., Вазиров С. З. Самаранокшудани ҳавасмандгардониҳои сармоягузориҳои андозӣ.....	150
25.	Махмадризоиён С.Х., Ҳомидҷонов М.Р. Ислоҳоти низоми молиявӣ карзӣ дар рушди иқтисодиёти ҷумҳурии тоҷикистон (назария, амалия).....	156
26.	Мирзоев Н.Х., Мирзоев Х.Н. Автоматикунониҳои ҷои қори иқтисодӣ дар шароити иқтисоди рақамӣ.....	163
27.	Нурмаҳмадова Р. М. Асосҳои назариявӣ методологии сиёсати иҷтимоӣ иқтисодии минтақа.....	169
28.	Пиризода Ҷ.С., Абдуллоев А.Х. Моҳият ва сохтори бозори озуқаворӣ.....	174
29.	Розиев Д.А. Фуфронзода М.Ф. Тамоюли рушди саноати сабук ва арзёбии ваъзи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	181
30.	Сафаров Х.А., Сафарова М.И. Таҷрибаи ҷаҳонии идоракунии қасри бучети давлатӣ ва татбиқи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	186
31.	Саъдиев Ҳ.Ф. Толибов Ш.М. Устувориҳои молиявӣ корхонаҳои саноати хӯрокворӣ.....	193
32.	Тағоев М. Р. Молияи байналхалқӣ: пешгири ва бартарафсозии ваъзи бухронии давлатҳои рӯ ба инкипоф.....	197
33.	Тоҷибоева Ф.Э., Ҳакимов И.Б. Таъмини устувориҳои молиявӣ бучети соҳаи иҷтимоӣ дар маҳал.....	201
34.	Турсунов И.Х., Сангинова Д.М. Тавварум ва заминаҳои пайдоиши он.....	208
35.	Турсунов И.Х., Сафарова М.М. Асосҳои назариявӣ ташаккули пасандозҳо ва моҳияти он.....	213
36.	Ҳакимова М. С. Регулирование денежно-кредитной политики и ее проблемы в Республики Таджикистан.....	220
37.	Шарипов С.Б. Торгово-экономическое и инвестиционное сотрудничество Республики Таджикистан и КНР в рамках ШОС.....	226
38.	Шерматов Р.Б., Мирзоев А.М., Шерматов Ғ.Р. Асосҳои иқтисодии рушди муносибатҳои бозорӣ дар соҳаи пахтакорӣ.....	230
39.	Шоймардонов Ҳ.Қ., Фаҳриддинов А.Ф., Асомудинов Ф.Н. Тартибдиҳии ҳисоботи дохилӣ тибқи Стандартҳои байналмиллалӣ ҳисоботи молиявӣ.....	238
40.	Шоймардонов Ҳ.Қ., Фаҳриддинов А.Ф., Хусейнова Н.Н. Нақши хизматрасониҳои машваратӣ дар пешгирии хатари муфлисшавии корхонаҳои муосир.....	243
41.	Содикзода П., Давлатова Н.И. Современные концепции экономической безопасности страны.....	249
42.	Маҳмудов С.М. Таҷрибаи мамлакатҳои хориҷӣ оиди дастгирии молиявӣ қарзии соҳибқориҳои хурду миёна ва татбиқи он дар шароити муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	257
43.	Ҳикматов С.Х., Ёров Ҷ.М., Лолахонов А.Э. Масъалаҳои иҷтимоӣ иқтисодии кишвар дар 20-соли охири истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	266
44.	Ходжаев П. Д. Исследование экономической природы инновационного потенциала и инвестиционной привлекательности региона.....	272
45.	Алихонзода Ш. Роль и значение информационных систем управления в телекоммуникационных компании.....	287
46.	Беков Ф.Ш., Олимов Р. А. Аҳамияти бучети давлатӣ дар рушди иқтисодиву иҷтимоӣ.....	290

47.	Гуфронзода М.Ф., Бобозода П.О. Асосҳои методологии такмили сиёсати ҷалби сармоягузориҳои хориҷӣ.....	296
48.	Ҳафизов М.С., Алихонзода Ш. Технологияи инноватсионии иттилоотӣ-коммуникатсионӣ асоси ташкили раванди таълим.....	302
49.	Ёров Ҷ.М., Бобозода П.О. Асосҳои назариявии ташаққулёбӣ ва рушди бучетҳои маҳаллӣ.....	309
50.	Набиев Б.А., Асомудинов Ф.Н., Ҳусейнова Н.Н. Тартиби бароҳмони амалиёти бонкӣ бо аъёри хориҷӣ дар баҳисобгирии муҳосибӣ	316
51.	Ҳомидҷонов М.Р., Ҳикматуллои Ҳ. Таҳлили механизми бучетии татбиқи ҳадафҳои стратегияи мамлакат дар солҳои 2015-2020.....	221
52.	Солиев М.Ш. Рушди хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермери) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: мушкилотҳои молиявӣ.....	328
53.	Давлатмуродов Ш.М., Тӯйчиев А.Қ. Нақш ва мавқеи хизматрасониҳои гумрукӣ дар танзими давлатии фаъолияти иқтисодии хориҷӣ	331
54.	Амонова Д. А. Хусусиятҳои идоракунии хазинавӣ ва назорати онҳо	339
55.	Умедҷони Ҳ. Ёров Ҷ. М. Таҳлили хароҷоти бучети давлатӣ ба соҳаҳои иҷтимоӣ ва иқтисодии Тоҷикистон дар солҳои 2020-2021.....	346
56.	Улутходжаева Х.Р., Холиков Ф. Роль и значение финансового регулирования социально - экономического развитие страны	355
57.	Ҳусайнов М.Н., Камолов Н., Муҳиддинов А. Аҳамияти стратегияи идоракунии молияи давлатии ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи 2030	359
58.	Тешаев Ф. С. Асосҳои назариявии рақобатпазирӣ ва таснифи он	364
59.	Чоршанбиев С.Р., Фуломшоева Г.Д. Ҳикматуллои Ҳ. Муаммоҳои рушди саноат дар шароити муосир	370
60.	Умедҷони Ҳ. Бобозода П. О. Таҳлили сарчашмаҳои даромади бучети давлатӣ дар солҳои 2020-2021	375
61.	Беков Ф.Ш. Таҷрибаи хориҷии молияи баҳши иҷтимоӣ дар соҳаи иқтисодӣ	379
62.	Yunusov A. Y., Davlatmurodov Sh. M. Advantages and challenges of being a sole trader	384
63.	Абдуназаров Х. Принсипҳои сиёсати андозӣ дар шароити муосир	387
64.	Икромов Ф.Н., Лолахонов А.Э. Муаммоҳо дар низоми фаъолияти бозори коғазҳои қиматнокӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон	393
65.	Ходжазода Д.К., Халифазода С. Роль иностранных инвестиции в обеспечение роста национальной экономики	399
66.	Шодмон Б. Р. Таърихи пайдоиш ва давраҳои инқишофи биржа	405
67.	Файзуллоев Т. Т. Способы и пути привлечения инвестиции в аграрном секторе	410
68.	Давлатмуродов Ш. М., Юнусов А. Ю. Нақши савдои байналхалқӣ дар иҷрои қисми даромади бучети давлатӣ: муаммоҳо ва роҳҳои ҳалли он	414
69.	Сайдализода С. А. Фаъолият, сармоягузорӣ ва дурнамои рушди иқтисоди сабз дар ҷумҳурии Тоҷикистон	421
70.	Одинаев Ф.Ф., Шодмон Б. Р. Нақши биржаи фонди осеи марказӣ дар иқтисоди Ҷумҳурии Тоҷикистон	426
71.	Султонбӣ Р., Ходжиев А. А. К вопросу налогообложения в системе рыночной экономики	432
72.	Умаров Х.У., Бобоева Н.К. Актуальные проблемы формирования и распределения средств государственного бюджета (на материалах Республики Таджикистан).....	438
73.	Саидмуродова М.А. Роҳҳои таъмини амнияти озукавории мамлакат дар шароити	

	муосир.....	444
74.	Камилова Н.М. Механизмы управления рыночной стоимостью гидроэлектростанций.	450
75.	Саъдуллозода С.С., Холов Т.Н., Исмоилзода А. Омилҳои ба устувории молиявии бонкҳо таъсиррасонанда.....	458
76.	Гуламадшоев Г.Р. Тенденции развития рынка телекоммуникационных услуг в Республике Таджикистан.....	465
77.	Шоимова Ш. Ш. Энергетический проект КАСА-1000 и его роль в обеспечении энергетической безопасности.....	470